

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

Саме тому під час підготовки студентів в закладах вищої освіти необхідно пам'ятати про важливість формування креативності та творчих здібностей. Так, за результатами опитування здобувачів вищої освіти 2 курсу першого (бакалаврського) рівня виявлено, що 50% з опитаних відчують позитивні зміни у розвитку власної креативності під час навчання в університеті. 38% – частково відчують позитивні зміни. 12% поки не можуть визначитись.

Отже, креативність як особистісна риса формується переважно під впливом соціального середовища, ціннісних орієнтацій, вимог суспільства, організації інформаційного простору та цілеспрямованої активності людини, що проявляється у здатності вносити творчість у всі види діяльності та прагненні до саморозвитку і вдосконалення оточення. Розвиток креативності студентів ґрунтується на поєднанні соціального, наукового та практичного підходів. Особливу увагу необхідно приділяти формуванню особистості нового типу, здатної до інноваційної діяльності та швидкої адаптації до змін. Важливими умовами розвитку творчих здібностей є активна участь студентів в освітньому процесі, зацікавленість, а також впровадження інноваційних методів навчання: проблемно-пошукового підходу, дискусій, тренінгів, проєктної діяльності та кейс-методів.

Для формування креативного мислення студенти повинні розглядати наукову інформацію як об'єкт аналізу, розвивати навички роботи з суперечливими та неповними даними, формувати гіпотези та оцінювати альтернативні погляди, що підвищує їхню пізнавальну компетентність.

Список використаних джерел:

1. Кириченко Р. В. Особливості розвитку креативності майбутніх педагогів. URL : https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/2979/3/20161111_Kyrychenko_P185-193.pdf
2. Тарасюк Л. С. Креативність як феномен людського буття в культурі : автореф. дис. ...канд. філософських наук : 26.00.01. К., 2011. 20 с.

САВЧЕНКОВА Марія Вікторівна

РОЗВИТОК SOFT SKILLS І КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ: СУЧАСНІ ОСВІТНІ ІМПЕРАТИВИ

У контексті швидкої цифрової трансформації, глобалізації та зростаючої міждисциплінарності знань сучасна вища освіта зазнає глибинних змін. Від студентів більше не вимагається лише репродуктивне засвоєння фактологічного матеріалу. Натомість акцент зміщується на розвиток гнучких (soft) навичок, серед яких ключову роль відіграє критичне мислення як інтелектуальна здатність аналізувати інформацію, оцінювати альтернативи та приймати обґрунтовані

рішення. Ці навички стають основою життєвої, соціальної та професійної успішності молодшої особистості у XXI столітті.

Актуальність проблеми обумовлена необхідністю інтеграції soft skills у процес професійної підготовки майбутніх фахівців, зокрема студентів педагогічних спеціальностей. У цьому контексті особливу цінність мають освітні технології, здатні цілеспрямовано формувати у студентів комунікативні, рефлексивні, аналітичні здібності, емоційний інтелект, а також здатність до ефективної командної взаємодії.

Soft skills у сучасній педагогічній науці визначаються як сукупність міжособистісних, комунікативних, емоційно-вольових та метакогнітивних навичок, що сприяють успішній адаптації особистості до умов соціальної взаємодії та професійної діяльності незалежно від галузі застосування [4]. На відміну від hard skills, які можна чітко виміряти та сертифікувати, soft skills вимагають постійного тренування в реальному соціальному контексті.

Серед ключових м'яких навичок, що повинні формуватись у студентів, дослідники виділяють: комунікативну компетентність, здатність працювати в команді, навички тайм-менеджменту, гнучкість мислення, емоційний інтелект, креативність, а також здатність до критичного мислення [4]. Згідно з дослідженням Н. Вукіної, критичне мислення — це не лише навичка, а й ціннісна орієнтація, яка включає вміння самостійно оцінювати інформацію, відкидати стереотипи й виробляти аргументовані судження [1, с. 67].

Критичне мислення розглядається С. Тітечко як один із базових компонентів soft skills. Його розвиток передбачає формування у студента здатності ставити запитання, аналізувати достовірність джерел, робити обґрунтовані висновки, розглядати проблему з різних позицій і приймати зважені рішення [5]. Цей когнітивний процес особливо актуальний в умовах інформаційного перевантаження, коли здатність відрізнити істотне від другорядного набуває визначального значення.

У цьому контексті важливо зазначити, що критичне мислення нерозривно пов'язане з навичками самоорганізації, саморефлексії, інтелектуальної гнучкості. Як зазначає Н. Степанова, у педагогічному процесі найбільший ефект дає застосування ігрових, проєктних, дослідницьких методів, які стимулюють студентів до самостійного аналізу, рефлексії та самореалізації [3].

Сучасні педагогічні стратегії повинні бути спрямовані на створення таких умов, за яких студент перетворюється з об'єкта педагогічного впливу на суб'єкта власного освітнього досвіду. У цьому контексті ефективними є технології:

- Проблемного навчання, яке створює умови для когнітивного конфлікту, критичного аналізу ситуації, аргументації власної позиції.
- Проєктної діяльності, що розвиває навички співпраці, планування, презентації результатів.
- Методи рефлексії, які сприяють усвідомленню процесу навчання, особистого прогресу та помилок.

Усі ці технології, згідно з підходами Global Education Futures, сприяють розвитку не лише інтелектуальної, а й соціальної компетентності, необхідної для функціонування в умовах глобального інформаційного середовища [3].

Таким чином, розвиток soft skills та критичного мислення у студентському середовищі є стратегічним завданням сучасної освіти. Ці навички становлять основу для формування мобільного, креативного, відповідального фахівця, здатного не лише ефективно діяти у професійному середовищі, а й здійснювати осмислену життєву траєкторію. Інтеграція інноваційних освітніх технологій у навчальний процес створює умови для формування нового типу мислячої, критично налаштованої, емоційно зрілої особистості.

Список використаних джерел:

1. Вукіна Н. В. Критичне мислення: як цьому навчати : наук.-метод. посіб. / за наук. ред. О. І. Пометун. Харків, 2007. 190 с
2. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій) : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. С. 93.
3. Степанова Н. М. Розвиток критичного мислення дітей старшого дошкільного віку в грі. *Вісник Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького. Сер.: Педагогічні науки*. 2019. №3. С. 269–274.
4. Тілікіна Н. В. Навички XXI століття та умови їх формування і розвитку для молоді. URL: <https://dismp.gov.ua/navychky-khkhi-stolittia-ta-umovu-ikh-formuvannia-i-rozvytku-dlia-molodi/> (дата звернення 15.13.2025).
5. Тітечко С. Є. Методика розвитку критичного мислення : навч.-метод. проект. *Краєзнавство. Географія. Туризм*. Київ, 2006. № 19. С.

САВЧУК Олена Петрівна

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ)

Формування майбутнього фахівця нового покоління за освітньою програмою Середня освіта (Трудове навчання та технології. Інформатика) відбувається сьогодні в умовах перегляду змісту вищої педагогічної освіти й професійної підготовки на основі розробки нового професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», спрямованого на підвищення якості освіти та професійного розвитку вчителів, розроблений у відповідності із сучасними освітніми вимогами та викликами, загальних положень системного підходу, використанні розробки й реалізації інноваційних педагогічних технологій, застосуванні освітніх інноваційних підходів, сучасних технологій та методів навчання, що якісно впливають на успішну майбутню професійну діяльність, підвищення пізнавальної активності та професійної компетентності

MUZYCHENKO Ganna Creativity as a key to successful scientific projects	316
НАЧИНОВА Олена Василівна Умови формування мовленнєвої особистості дитини дошкільного віку	318
НОЗДРОВА Оксана Павлівна Використання інтегрованого навчання для розвитку креативного мислення майбутніх вчителів	321
OKOROKOVA Vira Development of creativity as an important component of professional training of students in higher education institutions	325
ОЛЛО Василь Петрович Потенціал компетентності та розвитку соціально-креативної моделі викладач-слухач пенітенціарної освіти	329
ОРИЩЕНКО Оксана Анатоліївна Інноваційність та емпатія: індивідуально-психологічні особливості	331
ОРЛЕНКО Ірина Миколаївна Розвиток креативності у дітей з ООП в інклюзивному просторі з використанням інтерактивних ігор	334
ОСТАПЕНКО Марина Анатоліївна Креативність у політичній сфері	337
ОЧЕРЕТНИЙ Володимир Олександрович Розвиток креативності майбутнього педагога засобами інформаційно-комунікаційних технологій	341
ПАВЕЛКО Ірина Іванівна Роль випереджувальної педагогіки у розвитку креативного мислення у курсантів військових вишів	343
ПАЛЬГУЙ Інна Вікторівна Формування психологічної компетентності учителя в контексті сталого розвитку	348
ПИСКУН Оксана Миколаївна Застосування технік творчого і критичного мислення у професійній підготовці майбутніх педагогів	351
ПІВОВАР Сергій Петрович Емоційний інтелект як показник у формуванні стійкості до стресу в молодших школярів під час дистанційного навчання	354
PRONOZA Inna Formation Of Creative Thinking In Political Science Students: Innovative Educational Practices	359
РАЙТАРОВСЬКА Надія Геннадіївна Креативність як засіб подолання травматичних переживань у дітей-біженців, які повернулися з-за кордону під час війни	362
РЕДІНА Євгенія Валентинівна Креативний менеджмент в розвитку інноваційної культури організації	364
РУБАНСЬКА Ольга Яківна Креативність у викладанні інформатики в початковій школі	368
РУЧКІНА Маріанна Миколаївна Креативне мислення як складова підготовки фахівців нового покоління	373
Савченкова Марія Вікторівна Розвиток soft skills і критичного мислення у студентів: сучасні освітні імперативи	375